

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้
 - ก. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ..... ๑๑ ตัวนี้ เป็นอโฆสะ ๗
 - ข. สระอีก ๕ ตัวอื่นจากรัสสะ คือ.....ตัว ชื่อว่า
๒. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗ อภินนทุนุติ และ ฌมมณฺจเร ตัดและต่ออย่างไร ๗
๓. วิเสสศัพท์นาม แบ่งเป็นเท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗ ที่แบ่งแล้วนั้น ชนิดไหน มีศัพท์อะไรบ้าง ๗ เป็นได้กี่ลิงค์ ๗
๔. ข ฉ ส และ อาย อีย ปัจจัย ในอาขยาด เป็นไปในความอะไร ๗ จงยก อุทาหรณ์ พร้อมทั้งคำแปลมาคู่ด้วย ๗
๕. ในกริยาภิตก์ แบ่งกาลไว้เป็นเท่าไร ๗ อะไรได้บ้าง ๗ สาวโก ลงปัจจัย อะไร เป็นรูป และสาธนะอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์หามาคู่ ๗
๖. วิเสสนบุพพบท กับ วิเสสนุตตรบท กัมมธารยสมาส มีลักษณะต่างกัน อย่างไร ๗ อนุโตปาสาทิ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์หามาคู่ ๗
๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัยเท่าไร ๗ อะไรบ้าง ๗ นาวิโก, โกสลลฺลํ ลงปัจจัย อะไร ๗ ในศัพท์ใดไหน ๗ จงตั้งวิเคราะห์หามาคู่ ๗

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

ก. พยัญชนะที่ ๑ ที่ ๒ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ข, จ ฉ, ฏ ฐ, ต ถ, ป ผ, และ ส ๑๑ ตัวนี้ เป็น อโฆสระ ฯ

ข. สระอีก ๕ ตัวอื่นจากรัสสระคือ อา อี อุ เอ โอ ชื่อว่า ทีฆะ ฯ

๒. ในพยัญชนะสนธิได้สนธิกริโยปกรณ์ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโโม ๑ ปกติ ๑ สยโลโค ๑ ฯ

อภินนฺทุนฺติ และ รมฺมณฺจเร ตัดและต่ออย่างนี้ อภินนฺทุนฺติ ตัดเป็น อภินนฺทฺ - อิติ นิคคหิตอยู่หน้าลบสระเบื้องต้นปลายได้บ้าง แปลงนิคคหิต เป็น น ต่อเป็น อภินนฺทุนฺติ

รมฺมณฺจเร ตัดเป็น รมฺ-จเร เมื่อมีพยัญชนะอยู่หลังนิคคหิตอยู่หน้า แปลงนิคคหิต เป็นพยัญชนะที่สุควรรคได้ ต่อเป็น รมฺมณฺจเร ฯ

๓. วิเสสนศัพท์นามแบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ฯ ศัพท์เหล่านี้คือ ย, อณฺณ, อณฺณตฺร, อณฺณตฺม, ปฺร, อปฺร, กตฺร, กตฺม, เอก, เอกจฺจ, สพฺพ, ก็ เป็นอนิยม ศัพท์เหล่านี้คือ ต, เอต, อิม, อมุ เป็นนิยม ฯ เป็นได้ทั้ง ๓ ลิงค์ ฯ

๔. ข ฉ ส ในอาขยาต เป็นไปในความปรารธนา ฯ อุทาหรณ์ พุทฺทขติ ปรารธนาจะกิน ชิมจฺจติ ปรารธนาจะกิน ชิคฺสีติ ปรารธนาจะนำไป आय อिय เป็นไปในความประพฤติ อุทาหรณ์ จิรายติ ประพฤติเข้าอยู่ ปุตุตฺยติ ย่อมประพฤติให้เป็นเพียงคังบุตร ฯ

๕. ในกิริยาภิกถ์ แบ่งกาลไว้เป็น ๒ คือ ปัจจุบันกาล ๑ อดีตกาล ๑ ฯ สาวโก ลง ญฺว ปัจจย เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ วิเคราะห์ว่า สุณฺนาตีติ สาวโก ฯ

๖. มีลักษณะต่างกันอย่างนี้คือ วิเสสนบุพพบท กัมมชารยสมาสมิบทวิเสสน
อยู่ต้น บทประธานอยู่ข้างหลัง ฯ ส่วนวิเสสนุตตรบท กัมมชารยสมาส
มิบทวิเสสนอยู่หลัง บทประธานอยู่หน้า ฯ อนุโตปาสาทิ เป็นนิปาตบุพพะ
อัพยยีภาวสมาส วิเคราะห์ว่า ปาสาทสุส อนุโต อนุโตปาสาทิ ฯ
๗. ในเสฏฐัตถิตมีปัจจัย ๕ ตัวคือ ตร, ตม, อียิสุสก, อีย, อัญจ ฯ นาวิโก
ลง ฦก ปัจจัย ในตรัตยาติตถิต วิเคราะห์ว่า นาวาย ตรตีติ นาวิโก
โกสลลฺ ลง ฦย ปัจจัย ในภาวตถิต วิเคราะห์ว่า กุสลสุส ภาโว โกสลลฺ ฯ